

מסורת הש"ס

(א) [לעיל ו' ע"ט, ג] שנת קכ"א. לעיל ו': [תוספתא פ"ד ה"ז ע"ט, ג] שנת קכ': לעיל ח, ד) [שנת קכ"א. נדה כט:]. (ה) צע"י אמת דבורי מתא קמרי דרבי שמעון עט מתא דבר ר' ישמעאל מחלילי, (ו) [נדרים ח, א, ג] [פ"ד ה"א, ח] [נדרים כג:].

רבינו חננאל

מפני שצריך לימור הבדלה בחוגן הדעת. ומשני תנאי היא, דתנאי כל חייבי טבילות טבילתן [ביום נדה ויולדת טבילתן] בלילה. בעל קרי טובל והולך עד המנחה, ור' יוסי קמא אמר כל היום. פיר' הנא דהני עד המנחה קסבר אין שם תפלת ערבית. ור' יוסי דהני כל היום קסבר צריך עירוי להתפלת תפלת ערבית. איני דר' יוסי כל היום אמר, והתנין הוב והוביה והמצורע והמצורעת ובעל נדה וטמא מת טבילתן ביום נדה ויולדת טבילתן בלילה, בעל קרי טובל והולך כל היום כולו. ר' יוסי אמר מן המנחה ולמעלה שוב אינו צריך. ושנין הא דתני כל היום בדלא צלי עירוי, והא דתני מן המנחה אינו צריך בדצלי. ואקשינן ואי צלי מאי טעמא (דברא) [דרבנן] דתני כל היום, ושנין משום דקסבר טבילה בומנה מצוה. ואקשינן מכלל דר' יוסי סבר טבילה בומנה לאו מצוה היא, והתני מי שהיה שם כתוב על בשרו הרי זה לא ירחץ ולא יטויל ולא יעבור במקום הטמא, נודמה לו טבילת מצוה כורך עליו גמי או סמרטוט [וטובל] (במבוא) [אסורן] לשפשוף. ר' יוסי אמר יורד וטובל כדרכו ובלבד שלא ישפשוף, ואי אימא גמי כולי, אלא לא פליגי בדרך גמי ואח"כ טובל, ר' פליגי להדורי [ואח"כ], ר' יוסי סבר טבילה בומנה מצוה ולא שביקין מצוה ומתדירין אגמי, ורבנן סברי טבילה בומנה לאו מצוה היא, ומתדיר עד דמשבח גמי. ושנין היתה דתני מן המנחה ולמעלה אינו צריך לטבול דטבילה בומנה לאו מצוה היא, ר' יוסי ברי יהודה היא, דתני בענין טועה שאי [ביש] מטבילין [תוך] טבילות, אמר הוא דיהי לטבילה שהתא באחרונה. ת"ר הוראק קרי ביום הכפורים יורד וטובל ועודנו השכבת זרע לא. ואם מבערב ישפשוף, פ"י, אם ראה קרי בלילה ויבש שכבת זרע על בשרו, צריך לשפשוף בשרו שלא ישר על גופו. תנא דבי רבי ר' ישמעאל הוראק קרי ביום הכפורים עונותיו סדורין לימחל וירא כל השנה, אם ניצל אחתה שנה מובטח לו שיהיה כל העולם הבא. מפני חיי סני ומסני. הדרן עלך יום הכפורים

[קונטרס אחרון] בתלמוד ארץ ישראל במסכת ברכות בתחילת פרק תפלת השחר ובהעניות פרק (ז) [ז'] בני פרקים הכתובים ויחזיקו את כפיהן ד' פעמים ביום, איתא תפלת נעילה רב אמר בנעילת שער שמים, ר' יוחנן אמר בנעילת שער היכל. מתניתין מסייעא לר' יוחנן בשלשה פרקים הכתובים נושאין את כפיהם ד' פעמים ביום, בשחרית ובמוסף ובמנחה ובעילת שערין, אית לך מימיר נעילת שער שמים [ביום]. אחתה דאמינה דרב אדא הוה צאיר גולתיה דרב בצומא רבא, א"ל רב דתמי שמשא בריש ידקלי את יריב לי גולתי ודצלי תפלת נעילה. מחלפא שיטתיה דרב, תמן א' בנעילת שער שמים,

תנאי היא. אי פטרה נעילה את של ערבית אי לא: הכי גרסינן בתוספתא **כל חייבי טבילות עובלין דרדנן ציוס הכפורים הנדה ויולדת עובלות דרדנן צלילי יוה"כ:** **צעל קרי.** שאסור צדצרי תורה דקדימא לן **(ז"ק דף פג.)** עורא תיקן טבילה לצעלי קריין: **עובל והולך עד המנחה.** אם אירע לו

קרי קודם לכן עובל כדי שיוכל להתפלל תפלת המנחה אבל ראה קרי מן המנחה ולמעלה אין מותר לטבול אלא ימתין עד שתחשך ויטבול דסבירא להו לרבנן דתפלת נעילה צלילה ולדידהו פוטרת את של ערבית כדצב והא דקתני אינה פוטרת ר' יוסי היא דאמר כל היום מותר לטבול ואפילו ראה קרי לאחר תפלת המנחה עובל ציוס כדי להתפלל תפלת נעילה אלמא קסבר תפלת נעילה אין זמנה צלילה ולדידה אינה פוטרת את של ערבית: **ה"ג בתוספתא הוב והוביה והמצורע והמצורעת ובעל נדה ויולדת עובלות דרדנן ציוס:** **ועמא מת עובלין וטבולין דרדנן ציוס:** **הכפורים צעל קרי טובל והולך כל היום כולו ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה אין יכול לטבול.** קשיא דרבי יוסי אדרבי יוסי ורבנן אדרבנן: **לא קשיא.** הא דאמר ר' יוסי הכא מן המנחה ולמעלה אין יכול לטבול: **צדצלי תפלת נעילה.** ציוס קודם שראה קרי והא דאמרין לעיל כל היום צדצלי תפלת נעילה כשהיה הקרי: **אי דללי מאי (א) טעמא דרבנן.** דמתניתא דתרייתא דאמרי כל היום: **קא פברי טבילה צומנה מנחה.** וזמנה ציוס הוא דכתיב **(דברים גג)** והיה לפנות ערב ירחץ הלךך דחא רחיצה דיוס הכפורים ולאו היינו קרי רבנן דלעיל ותמתי פלוגתא וינהו כמתני' קמייתא פליגי בזמן תפלת נעילה דלרבנן צלילה ולר' יוסי ציוס ורבנן דהתם סבירא להו טבילה צומנה לאו מנחה דתדעה יוס הכפורים וצומניתא דתרייתא פליגי צטבילה צומנה מנחה: **לא ירחוץ.** שלא ימחק את השם: **כורך עליו גמי.** להגין עליו משום המים: **וקיימא לן.** דבמסכת שבת **(א) דצטבילה צומנה מנחה פליגי**

דלרבנן טבילה צומנה לאו מנחה ואם אין לו גמי ימתין עד למחר ויבקשו: **ההיא.** דאמרי לעיל ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה לא יטבול עד שתחשך דטבילה צומנה לאו מנחה ר' יוסי דר יהודה היא: **דיה לטבילה שפאה באחרונה.** דרייתא היא שיתיתן לה במסכת נדה בגמרא דהמפלת (דף כט:) האשה שיתא מלאה וזאת ריקנית והציאה לפניו שלשה שעות טהורים ועשרה שעות אחד טמא ואחד טהור משמשת אור לשלשים וחמש ומטבילין אותה תשעים וחמש טבילות דצרי צ"ש וצ"ה אומרים שלשים וחמש וכולהו מפרש להו התם וטעמא משום טבילה צומנה מנחה רבי יוסי דר יהודה אומר דיה לטבילה שפאה באחרונה דטבילה צומנה לאו מנחה ור' יוסי דגמי הוא ר' יוסי בן חלפתא: **ולערב ישפשא.** * משום חציצה: **לערב ס"ד.** מני טביל וסליק מאי מני ליה שפשוף חציצה דהואי הואי: **אימא מצנער.** דלתמול ישפסף כל אדם עמוז בחמין שאם יראה קרי למחר יכול לטבול בלא חציצה: **הרואה ציוס:** **ר' ולא במתכוין: עונותיו מחולין.** סימן טוב הוא זה יראה זרע ויארץ כמה שצידם להשביעו כעבד המוחרג כוס לרבו ושפך לו קיתון מועזים יש צידו שהגינו עליו וכן עולם הבא הוא: **דעו שהרי כל העולם רעב.** מתשמים והוא שצע ולא נתענה בזאת ושלל מדעתו השביעו והעפ"כ עלתה לו שנה שלענת שצדיק גמור הוא: **מפיש חיי.** זה שראה קרי ציוס הכפורים: **פגי ומפגי.** צנינים וצני צניס שכן הסימן יראה זרע יארץ ימים (ישעיה ג):

הדרן עלך יום הכפורים וסליקא לה מסכת יומא

חוב' וזה דמיא בפרק תפלת השחר [שם] שכן ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית שמים, (ו)איתא שפיר מתאן דאמר תפלת ערבית רשות כי בנתם אין לו לנטלה. ויחא נמי הא דאמרין פרק תפלת השחר [ג, ב] טעה ולא הוסיף רש"י חודש אין מחזיקין אותו לפי שאין בית דין מקדישין את החודש צלילה, אם לאו הכי מחזיקין אותו כי בנתם אין לו לנטלה. אבל ר"ה פירש דיוקן דהתפלת אחתה שהיה עליה חודש (ויחא) [והולך] אין לאו טעמא לפי שאין ציד (וכי), מחזיקין אותו. ואין נראה לנביט דהא דאמרין בפרק שבת [ט, ט] כן למי' תפלת ערבית רשות הוי בגלל כיון דשרא בו' הא לא שרא מטרותין ליה אע"י דלא התפלל כלל, ובי חומא כיון דהתפלל בשאר ימים עליה חובא, אם כן נמש הולך למי' בשמעתין דלדברי האומר מזה קאמר, אפילו לדברי האומר רשות

יחא כיון שהיה עליה חובא בשאר ימות, על כן נראה כן דכפרישנא. מ"ר. ע"כ שמועז קודם

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

פח.

מפני שצריך צומר הבדלה בחוגן הדעת. הקשה רבינו יעקב מאורליי"ש ונכלליה מכלל כדאמרין בתפלת השחר (ברכות דף כט.) כל השנה כולה מתפלל דצינו חוץ ממוצאי שבת שצריך לומר הצדלה צחוגן הדעת ופרץ ונכלליה מכלל קשיא ומיך ר"י דהתם דכל השנה מתפלל דצינו משום הצדלה לא היה לו לשנות הסדר כיון דאפשר לכולו אבל הכא דסבירא ליה דכל השנה מתפלל שמונה עשרה שלימות צטעס כל דהו אין לשנות הסדר ולהכי צומצאי שבת מתפלל שמונה עשרה שלימות מפני שצריך לומר הצדלה צחוגן הדעת: **אי דצ"י מאי טעמא דרבנן.** תימה לי אי טעמא נמי צדלא צלי מיקשי לך מאי טעמא דרבנן הא לעיל אמרי רבנן דרבי יוסי דוקא עד המנחה אע"י דלא צלי ואם כן מיקשי דרבנן אדרבנן ולפי המסקנא דמוקמינן להא כרבי יוסי דר' יהודה ניחא שאין להקשות מדרבנן דרבי יוסי דר' יהודה לרבנן דרבי יוסי בן חלפתא אבל למאי דס"ד שרא דתרייתא רבי יוסי בן חלפתא מקשי דרבנן אדרבנן ונראה לי אי אמרת בשלמא אידי ואידי דלא צלי או לא מיקשי לך דרבנן אדרבנן דאיכא למימר תפלת נעילה נתקנה כך להתפלל אותה או ציוס מן המנחה ולמעלה או צלילה כמו שיראה והא דקאמרין לעיל עד המנחה ותו לא כשדעתו להתפלל אותה צלילה והא דאמר הכא כל היום כשהוא רוצה להתפלל ציוס כדי שיהא מוזמן לסעודה בתפלת הלילה ואע"פ שיכול להמתין עד הלילה ולהתפלל המירו לו לטבול ציוס הכפורים ולהתפלל כי לא אסרו אלא רחמיה של תענוג אבל צטביל תפלה וגם כדי שיהא מוזמן לסעודה בתפלת הלילה מותר לטבול ולהתפלל אותה ציוס אבל כיון דמוקמינן לה צדצלי מאי טעמא דרבנן: **קסברי טבילה בומנה מצוה.** תימה לי דה"מ לאקשויי מדרבנן דלעיל אדרבנן דהכא דלעיל אמרי אע"י דלא צלי אינו טובל מן המנחה ולמעלה והכא אמרי אפי' צלי כצב טובל ור' אליהו למימר דהיא דלעיל דקאמר עד המנחה ה"פ צטביל התפלה אינו צריך לטבול אלא עד המנחה ואח"כ לאשמועינן דתפלת נעילה צלילה מיהו משום טבילה צומנה מנחה יש לו לטבול ונפקא מינה היכא דאניס ולא מצי טביל ציוס לא יצטל בזה תפלת נעילה ולר' יוסי אי לא מצי טביל ציוס לא יתפלל כלל תפלת נעילה:

מברכ' דרבי יוסי סבר מביצה בומנה צאז מצוה. הא דלא פריך נמי מדרבנן דסבירא מנחה וברייתא דמיימי סבירא להו לאו מנחה י"ל דלעיל אמרי מנחה ואין לעצור זמנה צמזיד וצמתכוין ולהכי סבירא להו דטובל מן המנחה ולמעלה אבל במה שהן אומרים שיש להן לחזר אחר גמי בזה לא תדעה דודאי הענינה ועוד מפני כבוד השם אבל מר' יוסי פריך מכל שכן: **מפיש חיי סני ומסני.** ורמו לדבר יראה זרע יארץ ימים:

הדרן עלך יום הכפורים וסליקא לה מסכת יומא

ימים: **ידאג כל השנה כולה.** שמה לא קיבלו תעניתו והשביעוהו על פגיו: **ואם עלתה לו שנה.** שלא מת מוצעתה לו שמעשים **כל העולם רעב.** מתשמים והוא שצע ולא נתענה בזאת ושלל מדעתו השביעו והעפ"כ עלתה לו שנה שלענת שצדיק גמור הוא: **מפיש חיי.** זה שראה קרי ציוס הכפורים: **פגי ומפגי.** צנינים וצני צניס שכן הסימן יראה זרע יארץ ימים (ישעיה ג):

הדרן עלך יום הכפורים וסליקא לה מסכת יומא

עין משפט נר מצוה

קז א מ"י פ"א מהלכות מקואות הלכה ו' פ"ג מהל' ציתות עשור הלכה ג' ופ"ד מהל' א"כ הל' ו' סמג עקני רמב"ט פ"א ח"א ס' משקל ספקין ח' וסיומן מריג ספקי יא י' וטור ש"ע י"ד ס' קלא ספקי ג' וס' שפא ספקי א':

קח ב מ"י פ"א מהלכות יסודי המורה הל' ו' סמג לאון ו':

קט ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קי ד טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי ג':

קיא ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיב ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיג ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות ציתות עשור הל' ג' טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):